

Fa
1951

EX LIBRIS
ILLVSTRISSIMI VIRI,
DN. DAN. LVDOLPHI,
LIB. BAR. de DANCKELMANN,
S. REG. MAI. BORVSS. CONSILIARII
STATVS INTIMI, cetera,
BIBLIOTHECÆ ACAD. FRIDERICIANÆ
TESTAMENTO RELICTIS.

[4g-18]

Wisenfeld A: 1) *De natura universalis*
" " " 2) *De injuria hominis in se*
" " " 3) *De forma naturali syllogismi,*

DISPUTATIO METAPHYSICA,
DE
NATURA
UNIVERSALIS,

Quam,
DEO T.O.M. clementer annuente,
Nobilissima Facultate Philosoph.

In Alma, quæ ad Viadrum est, Academiâ,
Concedente,

In Acroaterio Philosophorum Majori,
Publicæ ventilationi subicitur

P R Æ S E S

ARNOLDUS WESENFELD,

BREMENSIS,

PHILOSOPHIÆ MAGISTER,

RESPONDENTE

JOHANNE HENRICO BÖCKER,

Mæno-Francofurt.

LL. atque Philosoph. Studiofo,

D. VII. Novembr. An. M DC XCI.

Francofurti ad Oderam, Typis JOHANNIS COEPELII, Acad. Typogr.

DISPUTATIO METAPHYSICA
DE
NATURA
UNIVERSALIS

DEO T. O. M. deponenter auctoritate
Nobilissima Facultate Philosophica
In Alma, per ad Vindobonensi, Academia
Concessit
In Atrio Philosophorum Majori
Publice ventilandi subijcit

KÖN. PR. FR.
UNIVERS.
ZUHÄLLE

ARNOLDUS
PHILOSOPHIE MAGISTER
JOHANNES HENRICH BÖCKER
D. VII. Novemb. An. M DC XCI
In Atrio Philosophorum studio
Alma Academia

1951, 4^a

Illustrissimo atq; Generosissimo Domino,

**DN. SYLVESTRO
JACOBO**

de
DANCKELMAN,

Sereniss. atq; Potentissimi
**ELECTOR. BRANDENBURG
CONSILIARIO STATUS**

INTIMO,

Ac

**DICASTERII ELECTORALIS, & CON-
SISTORII SUPREMI,
PRÆSIDI EMINENTISSIMO,**

**DOMINO ac MÆCENATI SUO
BENIGNISSIMO.**

ILLUSTRISSE atq; GENERO-
SISSE DOMINE,

MÆCENAS BENIGNISSE.

Benignus ille Tuus ple-
nusqve humanitatis animus,
& singularis, qvo Musarum cul-
tores recreare consuevisti favor,
qvo etiam mea erigere studia, &
ad audendum aliquid, plenis Be-
nevolentia vocibus incitare præ-
sentem benignissime voluisti: quem tacita hucusqve
veneratione colui, fecerunt, ut primos hos meos pu-
blicos in Philosophicis labores, ceu meæ in Te pietatis
dovoti-

8

devotiꝛve obſeqvii pignus ac documentum, Tibi, MÆCENAS MAXIME, offerre in animum inducerem. Idꝛve eò magis, qvòd ingenii operum Te, & Judicem Graviffimum, & Cenforem Æqviffimum jam tum cognoveram. Adeoꝛve lucem hæc noſtra, qvam à ſe ipſis ſperare haud poterant, à limatiſſimo illo iudicio Tuo; patrociniũmꝛve ab inſigni illa, qvã polles, auctoritate Tua ſibi pollicerentur. Accessit ſumma illa, qvã apud SERENISSIMUM PATRIÆ PARENTEM flores, gratia, grandibus illis Tuis in publicam & literariam rem meritis parta, cui me ſtudiaꝛve mea per Te commendari exoptabam. Haud ignoro eqvitem graves illas curas Tuas, qvibus pro publicæ rei ſalute Te impendis; verũm nescio qvomodo ſe delectant, interdum magni animi & deliciantur, cũm ex celfiori illo faſtigio reſpiciunt qvandoꝛve Muſas non uno & ſimplici nexu ſuas. Parũm exaſciata verò hæc noſtra licet, & minũs digna ſint, qvibus luſtrandis hoc gravioribus negotiis ſacratum tempus impendas, non aſpernabere tamen conatus hos noſtros, cũm ſimul cum hac *Doctrina de Univerſali* univerſum me ſtudiaꝛve mea univerſa Tibi tradant. Adjeci ſpecimina alia duo, ex Logicis unum, ex Ethicis alterum, ut de me ſtudiisꝛve meis, qvæ Tibi iterum iterumꝛve commendo, aliqvod certè iudicium ex his formare poſſes. Qvi, modò occasio mihi ſuppetat, id porrò omni cura enitar, ut clariſ distinctisꝛve conceptibus, fuſius & parũm liqvidò à plerisꝛve tradita, ad umbrem. Tu vero, MÆCENAS MAXIME, excitabis favore Tuo ſtudia mea, meꝛve Tibi commendatum habebis, qvem laudatiſſimæ illius Tuæ in ingenuos Muſarum cultores Benevolentia fiduciam ad graviffima qvævis audenda incendet

det. Quod si Te votis meis facilem præbueris, illud certè omni animi contentione allaborabo, ut me, studia, diligentiamqve meam, tum summissam erga Te, MÆCENAS MAXIME, observantiam, promptumqve obsequium meum Tibi omni tempore approbem. Divinum verò Numen Te, *ILLUSTRISSE DOMINE*, salvum, sospitem, florentem, & omnigena felicitate beatum usque præstet, faciatqve, ut Brandenburgici Nominis gloria, Academia hujus, omnisqve adeò rei literariæ incrementum, consiliis, patrocinio favoreqve Tuo porrò augeatur, ornatur. Ita sincero pietatis affectu precatur.

TIBI,

ILLUSTRISSE DOMINE,
MÆCENAS BENIGNISSE,

Devotus

Arnoldus Wesenfeld,
Philosoph. Mag.

SECTIO I. *Præliminaris.*

SUMMARIA.

§. I. *Universalia in causando, representando, significando, essendo & predicando.* §. II. *Universalia ante rem in re & post rem, item ante multa, in multis & post multa.* §. III. *Universale Metaphysicum & Logicum.* §. IV. *Utilitas & necessitas doctrinae Universalium.*

Universalis naturam præsentis dissertatione explicaturis, vocis homonymia exponenda statim in initio est. Quatuor modis eam præcipuè accipi notant Philosophi, scil. pro universalis in *causando, representando, significando, essendo, & quod hinc consequitur, predicando*: conf. Franc. Abra de Raconis in *Summa Philos. Logices Tr. I. S. I. Colleg. Complut. in Arist. Dial. & Philos. Nat. Disp. III. in Proæm.* Francisc. de Oviedo in *Cursu Philos. Log. Controv. III. Punct. J.* Murcia in *Cursu Philos. Disp. I. Qu. 1.* Franc. Bonæ Spei in *Comment. in Univ. Arist. Philos. Log. Tr. II. Disp. I. Resol. II. Dub. 1. §. 19.* Fr. Suarez. *Metaph. Disp. D. VII. S. VIII. n. 2.* Clemens Timplerus in *Syst. Metaph. L. I. c. III. Probl. 19.* Derodon. in *Oper. Philos. P. II. Log. Tr. I. c. I. n. 2.* Geilfusius *Contempl. in Primam Philos. Contempl. X. §. VII. n. 37.* Gilbertus ab Isendorn.

Disputatio Metaphysica.

4
dorn. in *Essais Philosoph.* Centur. I. c. III. n. 64. & B. Grebenizius noster, Vir & in Philosophia acutissimus, & in Theologia solidissimus, in *Colleg. Metaphys. Disput. XI. S. I. §. 1.* Verum ut rectè notant Complut. *cit. loc.* Universalia in essendo, & prædicando tantùm simpliciter & absolutè Universalia appellanda sunt; cum cetera enumerata entitativè & simpliciter sint singularia, ut per se constat, solumque dicantur universalia, quia causant, repræsentant, vel significant plura, quod est esse universale secundùm quid. Ita Sol *causa* quædam universalis productiva variarum rerum, per se tamen corpus quoddam singulare est; sic imago ovi in mente concepta, ovorum quidem omnium speciem externamque figuram menti repræsentat, sed per naturam tamen una tantum imago est. Termini universales *omnis nullus* &c. in propositionibus quidem, quibus adjiciuntur, respectum ad plura significant; at absolutè, cum Syncategoremata tantùm sint, simul cum aliis significantia, spectari vix possunt.

§. II.

Distingvi etiam solent universalia, in *universalia ante rem, in re, & post rem, ante multa, in multis, & post multa*, vid. Timplerum, & Isendorn. *cit. loc.* It. Jac. Zabellam. in *Oper. Log. L. II. c. I.* Ubi per universalia *ante rem & ante multa*, intelliguntur Idea Platonice in mente divina conceptæ, ad quam res singulas efformatas illeputabat. *Universalia in re, & post rem*, item *in multis, & post multa*, cum universalibus in essendo, & prædicando coincidunt, de quorum ratione nunc porro videbimus.

§. III.

Hoc autem universale in essendo, *Metaphysicum, alterum*

De Natura Universalis.

erum Logicum appellant, vid. Complut. cit. l. it. Diss. III. qu. VI. §. IV. n. 64. Svarez. c. l. n. 3. Derodon. cit. loc. n. 3. & Arriagam in Cursu Philos. disp. IV. Log. S. l. Universale Metaphysicum notat naturam universalem, quæ multis eodem modo inest, Logicum designat eandem naturam universalem, quatenus ob hoc tō inesse prædicari etiam de multis potest. Ex quo constat fundamentum universalis Logici in Universali Metaphysico latere; quia enim natura illa universalis seu communis rebus pluribus re vera inest, etiam de iis prædicari rectè potest, v. g. de Petro & Paulo dici & prædicari potest, quod sint homines, eò quod humanitas, seu humana Natura utrisq; ex æquo inest, & competit. Atq; in Logicis quidem tradi de universalibus debet, quia sine illis nec prædicabilium doctrina intelligi, nec definitiones, genere & differentiâ, ceu universalibus constantes, formari, nec propositiones universales ipsaq; Syllogismorum doctrina rectè potest perspicui, conf. Arriagam in Proœm. cit. Diss. Interim exacta tractatio de universalibus propriè pertinet ad Metaphysicam, eò quod Metaphysica tractet de iis quæ sunt communia corporibus & spiritibus, qualia sunt Universalia; & cum ad Metaphysicam propriè pertineat agere de Unitate, quæ est proprietas Entis, debet etiam agere de Speciebus Unitatis scil. de Unitate universali, & singulari, ut rectè monet Derodon. in Proœm. P. II. Log. Unde & Metaphysicæ Disputationi titulum de Universali præfigere nulli dubitavimus. Atq; de hoc universali nobis in præsentis sermo erit. De Universali Logico tantum quædam interspergentes, quatenus ea, quæ insunt rebus, prædicari etiam de illis solent.

§. IV.

Utilitas & Necessitas doctrinae universalium facile patet, non tantum ex illo usu, quem in Logicis ea praestare monuimus §. *super*. Sed etiam quia nihil scientificè potest cognosci aut apprehendi, nisi sub ratione universalis. Cum enim Scientia debeant esse de rebus perpetuis & necessariis, res verò singulares universae in continuo motu & fluxu sint, ex his Scientia comparari non potest, nisi quatenus abstrahendo à conditionibus individuantibus naturam ipsarum generatim, universali quodam conceptu mihi represento, conf. *Contemplat. Geilfusii in Univers. Primam Philosoph. Contempl. X. §. VII. n. 39.* & *Murciam in Cursu Philos. Disp. I. qv. I.* Unde Cratylus, Heraclitus aliiq; Philosophorum, qui teste Aristot. *I. Metaph. c. 6. & Lib. IV. c. 5.* Naturas Universales esse negaverunt, iidem Scientias omnes abstulerunt, nec quicquam certo sciri posse affirmarunt. Subnixi fundamento, quod Thom. de Aquino *4. Metaph. Lect. 14.* suppeditat, quia de re quae mutatur, in quantum mutatur, nihil potest verè affirmari. Sed haec sententia absurditate sua se ipsam facile confutat, interim eam confutantem, vid. Franc. Abra de Raconis in *Summ. Philos. Log. Tr. I. S. II.* Eleganter etiam eosdem ex Galeno refutat *Isendorn. Log. Peripat. L. I. c. III. qv. 4.* Galenus asinus stupidiorum affirmat, qui universalia tollit. *Asinus viso uno camelo statim fugit. Et viso alio adhuc fugit, eò quod Naturam eandem sibi inimicam in utroq; cognoscit. Et tamen intellectu vacat, qui Universalium sit Archirectus. Novit ergo, & asinus camelorum genus, illudq; ab hominum & boum genere distingvit. Unde, inquit idem Galenus, si asinus idem nunquam alium hominum vidisset, praeter dominum aut curatorem suum, tamen si quis fortè alius in viâ se ei objecerit, non continuo fugeret, sed securus transiret & intueretur.*

De Natura Universalis.

7

setur. Quasi ex hominum genere & domino suo similem esse sciret, quamvis dominum non esse noverit. Adveniente enim domino longè aliter afficitur. Siquidem & caudam quatit & blandius intuetur; micat auribus & more suo rudit. Ergo non solum genus à genere, verùm etiam individuum ab individuo ita secernit, ut latentem in iis naturam aliquo modo perspicere videatur. Cum igitur & irrationales creaturæ, suo quodam modo, de quo nunc operosius haud disquirimus, Universalia apprehendant, homines certè ratione præditi, si in singularibus Universalia haud agnoscere voluerint, infra brutorum naturam se ipsi deprimunt. Diversa ratio est in naturis illis singularibus, de quibus unum tantum existit individuum, quas *Species Monadicas* appellare consuevere: quales, sol, luna, &c. Horum enim scientifica notitia datur, vel quia sola sunt, nec per innumera alia individua diffusa, vel quia sub ratione Universalis considerari possunt, quatenus Deus, si plures soles vel lunas conderet, ejusdem illæ rationis forent: adeoq; natura eorum, abstrahendo ab eo quod individua sunt, considerari possit: conf, Löberum *Fasc. Diss. Log. D. II, §. 9.*

SECTIO II.

Constitutiva.

SUMMARIA.

- §. I. *Varia definitiones Universalis Metaphysici.* §. II. *Nostra definitio allata.* §. III. *Eadem confirmata, Derodon, Mendoza & Bertlingius pro eadem adducti, Suarez, conciliatus.* §. IV. *Allata §. I. definitiones cum nostra conciliata.*

His præstructis ipsa jam Universalis Metaphysici natura consideranda nobis est. Variè illam definitam descriptamq; tum apud veteres, tum recentiores videre est. Aristot. *l. I. Posteriorum c. 18. & 20.* Universale hoc vocat *Unum in multis, & de part. Anima c. 4.* Universalis-

Disputatio Metaphysica

8
 versalia dicit: quæ multis insunt. Item 7. Metaphys. c. 13. Univer-
 sale dicitur. Quod sua natura pluribus inesse natum est. Franc. Bonæ
 Spei. Comment. in Univ. Arist. Philos. Log. Tr. II. D. I. Dub. III. Re-
 solut. I. Universale in essendo sive Metaphysicum definit, quod sit
 Ens reale, completum, unum & aptum inesse multis cum sui multi-
 plicatione. Mendoza Vol. I. Diss. à Summul. ad Metaphysicam diss.
 Log. III. D. I. §. 2. Universale in essendo est: Unum existens in
 multis. Franc. Abra de Raconis in Summa Philos. Tr. I. S. III. Unum
 aptum inesse multis univoce & divisim. Timpler. in System. Metaph.
 L. I. c. III. Probl. XVII. Ens universale est, quod essentiam habet
 multis (scil. inferioribus sibiq; subjectis) communicabilem, seu quod
 in multis per essentia communicationem existere aptum est. Johan.
 Bertlingio, Professor Groningang, in Seminario Transnatur. Sa-
 pient. T. I. Tr. III. c. II. Punct. I. §. 4. Unitas universalis (seu Uni-
 versalitas) est, quæ naturam quæcumq; ita una est, ut secundum eam
 rationem, quæ illius conceptus & definitione exprimitur, pluribus com-
 municari possit per sui multiplicationem, sive communicari possit plu-
 ribus inferioribus, ut quod. Derodon tandem in Oper. Philos. Log.
 P. II. Tr. I. c. II. §. 27. Universale appellat, res similes, vel res simi-
 les identificatas cum pluribus.

§. II.

Cum autem definitiones hæ Universalis & diversissimæ vi-
 deantur, & quædam earum non parum difficiles esse, nos ex
 his perspicuum & intellectu facilem conceptum & Univer-
 salis Metaphysici eruere, atq; dein ostendere conabimur, has
 definitiones tantum non omnes coincidere, nisi quod magis
 perspicuis verbis tradi possint. Dicimus igitur, præeunte fermè
 B. Grebenitzio Nostro Collegii Metaph. Diss. XI. Sect. I. §. 3. Uni-
 versale consistere in similitudine naturæ, adeoque Universalitatem
 in abstracto esse, similitudinem naturæ in pluribus, seu quod perinde
 est, plurium in una naturâ & ratione istius inter se convenientiam.
 Similitudinem dicimus, identificationem, seu ut plura eandem
 naturam induant. Pluræ etiam requirimus, vel actualia, quem-
 admodum Equus, Ovis, Leo plura sunt, quæ in una natura
 bruti similia sunt vel identificantur, vel apra saltem ut existant,
 sic

De Natura Universalis.

9

Ac Adamus cum solus esset, nihilominus similitudinem naturæ possidebat, non actu quidem existentem, attamen aptam, quæ in pluribus suo tempore se exsereret. Et species monachicæ itidem solitariæ quidem sunt, ut *sol, terra*, si tamen plures existerent, in illa natura solis, terræ, &c. convenirent, seu in eadē natura similes futuræ essent: conf quæ ex *Suarezio* adducuntur, articulo proximè *seqq.* Diximus etiam similitudinem naturæ, ut distingvatur similitudo essentialis, quæ proximè Universalis naturam constituit, à similitudine accidentali, quæ etiam in variis aliis rebus, quæ ejus generis universalem conceptum haud habent, conspicua est. Quanquam & quatenus communem naturam accidentis ejusmodi participant, universalia ea dici posse haud abnuimus. Sic pluma & ovum naturâ quidem suâ quàm maximè differunt, dum tamen ambo alba sunt, eatenus communem naturam albedinis ea possidere non malè, puto, dicemus.

§. III.

Equidem ad hanc à nobis adductam naturæ similitudinem plures digitum intendere. Ut enim definitionem *Deronis* §. 1. notatam omittam? de qua videbimus §. 4. *Mendoza* in *Disp. à Sūm. ad Metaph. D Log. III. S. I. §. 4.* concedit, esse à parte rei *Universale* aliquod *fundamentaliter* i. e. *fundamentum ad efficiendum Universale.* Atque hoc *fundamentum* esse ipsam rerum similitudinem. Fieri autem hanc, (seu elici potius jam existentem) discursiva operatione mentis *Petrum, Paulum &c.* conferentis inter se, ruminantisque, in quo illi quoad essentiam & naturam suam conveniant, qui dein conceptus & essentialis similitudo, quatenus in ipsis illis individuis fundatur, *Universale* dicitur. Quò & facit assertio *Berlingii* in *Seminar. Transn. Sap. Tr. III. c. II. Punct. III. §. 6.* statuentis: *Universalitatis principium sive fundamentum esse essentialem rerum existentium similitudinem.* Et eandem quidem adesse in *Universalibus* etiam fatetur *Suarez.* *Metaph. Disp. T. I. D. VII. S. II. §. 13.* & ratione ejus (similitudinis sc. essentialis) inferiorum participare eandem definitionem fatetur. Verùm §. 14. adjicit. *Hæc autem similitudo*

B

neg

neq; necessaria simpliciter est ad rationem Universalis, neq; sufficiens. Intellego autem non esse necessariam secundum actualem existentiam & relationem, quia non est de ratione Universalis, ut actu sit in multis; nam si vera essent idea Platonis, Universales essent ex se, quamvis actu nullum aliud Individuum existeret: & de facto natura Celi & Gabrielis sunt Universales, sive in re sint plura eorum individua, habentia inter se prædictam similitudinem, sive non. Si autem esset sermo de similitudine illa in potentia, sic necessaria est ad naturam Universalitatem, quia aliàs non posset intelligi natum, ut commune. Sed quod illi fundamentum vocant, id nobis est ipsissimus conceptus Essentialis Universalium, ipsaq; proinde natura eorum. *Mendozae* illud autem, quod ista rerum similitudo fiat, seu eliciatur discursiva operatione mentis, dum mens Petrum, Paulum, &c. inter se confert, admittimus, si intelligat, mentem, illam similitudinem inter Petrum, Paulum &c. observare, eamq; proinde ambobus tribuere. At si intelligat, mentem Petrum & Paulum conferentem, universalitatem seu similitudinem inter ambos demum formare & efficere, falsum est. Nam si mens etiam nunquam ambos inter se conferret, similitudo illa, tamen inter eos remaneret, adeoque communem naturam possiderent, etiamsi nullus homo esset, qui ea de re cogitaret. Ad *Suarezium* quod attinet, concedimus, non necessario requiri actualem existentiam universalis in pluribus, prout & *s. preced.* vidimus; Verum illud naturam Universalis non minuit, sed secundum naturam omnium definitionum ita se habet, quæ nunquam de actu, sed potius aptitudine tali loquuntur, quæ natura illa seu res illa quæ definitur, ita exhibetur, ut licet in uno etiam individuo sit, totam naturam ejus tamen ita exhauriat, ut, si possibile esset plura dari, nihilo minus eandem naturam habitura essent. Unde & quæ porrò subjicit de similitudine in potentia, nostra prorsus facimus, & de hac sermonem nobis esse ex iis, quæ hætenus dicta sunt, liquidum est. Nec magis stringunt, quæ pro insufficientia hujus similitudinis affert. *scil. quia ex vi hujus similitudinis præcisè sive in actu, sive in potentia sumpta, non concipitur aliquid ut unum commune*

munne

nume multis, sed concipiuntur multa, ut similia inter se; universale autem ut sic, debet concipi ut unum. Nam licet per illam similitudinem concipiantur plura ut similia inter se, ipsa tamen illa essentialis similitudo, adeoque ipsum rō Universale, Unum quid est; atq; ita his duobus conjunctis, quemadmodum nos in nostra definitione fecimus, vel ipso *Sparezio* iudice, vera Universalis natura hinc resultat. Nec contrariantur quæ subdit. Item quia Universale ut universale concipitur ut indivisum actu, quatenus tale est, & divisibile & communicabile aptitudine: res autem, prout à parte rei sunt similes, in natura potius sunt actu divisæ, & aptitudine seu fundamentaliter unibiles ut sic dicam, in una natura universi. Nam & nos universale ut actu indivisum quid concipimus. Nec contrariatur, res illas similes actu divisas esse. Licet enim, dum vel individua vel species subalternæ sunt, à se invicem divisæ existant, similitudo illa tamen, seu convenientia ipsorum inter se, in ipsis una & indivisa manet; imò si una & indivisa non esset, Universalitas esse desineret.

§. IV.

Firmatâ hoc pacto definitione nostrâ, restat, ut promissorum memores, §. 1. allatas definitiones cum nostra conciliemus. *Aristotelica* prima & receptissima, quod *Universale* sit, *Unum in multis* falsa quidem non est, attamen consecutivum conceptum Universalis demum dicit, non primum & essentialem. Ideo enim *Universale* est unum in multis, quia multa illa similitudinem naturæ inter se habent, & eatenus unitas quædam in illis comparet. Sic homo est unum in multis individuis, quia similitudo naturæ humanæ in individuis perspicua est. Nec longius abit definitio *Franc. Bonæ spei*, quod sit *Ens reale, completum, unum &c. aptum inesse multis cum sui multiplicatione*. Nam quod *Ens reale, completum* dicit, de eo quidem *Scilicet* videbimus. Hic saltem dicemus, similitudinem illam naturæ, quam prodidimus, non fingi esse, sed ante & citra omnem mentis operationem esse, adeoque reale quid omnino dici oportere, licet non separatim à singularibus, sed in & cum iis existat. Quod autem porrò dicit, *aptum inesse multis,*

multis, illud ad ipsam hanc similitudinem naturæ collineat. Hoc ipso enim quia similitudo naturæ inter hæc multa intercedit, multis inest, vel inesse aptum est. Sic natura humana universalis, & multis inesse apta est ideo, quia multa illa similitudine naturæ gaudent. Denique dicit, *cum sui multiplicatione*, quod iterum verum est, sed in inferioribus, speciebus nempe & individuis præcipuè requirendum. In his ista multiplicari, h. e. similitudinem naturæ ad pauca, ad plura, & his iterum plura extendi dicimus. *Mendoza* definitio fermè ipsamet Aristotelica est, de qua jam antè dictum. *Franc. Abra de Raconis* definitio, *unum aptum inesse multis univocè & divisim*, cum illa *Franc. Bone Spei* ferè convenit. De aptitudine inessendi *conf. §. preced.* Univocè verò dum dicitur (id est ut ipse se explicat, *secundum nomen & essentiam nomine illo declaratam*) hoc ipso similitudinem naturæ indigitat, ob quam unum nomen pluribus univocè competit. Et quando dicit *divisim* (id est autore ipso interprete: *Ut natura Universalis debeat dividi in sua inferiora & totuplex fieri, quotuplicia illa sunt.*) rursus nihil aliud suppeditat, quam eandem naturæ similitudinem, quæ inter plura dividit, hoc est, in pluribus relucere potest. Definitio Universalis *Timpleri* itidem cum nostra conciliari & ex ea derivari facile potest. Sic autem verba ejus habent: *Ens universale est, quod essentiam habet multis* (scil. inferioribus sibi quæ subjectis) *communicabilem, seu quod in multis per essentia communicationem existere aptum est.* Nam & nos per illa plura non nisi ipsa inferiora & Universalis illi subjecta intelligimus. *Communicabilitas* verò vel *aptitudo inessendi in multis per essentia communicationem*, est illa similitudo naturæ, de qua toties diximus, quæ etiam quia talis est, multis communicari dicitur. *Berlingii* definitio *Unitatis universalis* quoad rem cum præcedenti ferè coincidit, adeoque eodem modo conciliari facillimè cum nostra potest. *Derodoni* verò definitio Universalis proximè omnium accedit ad nostram, dum *Universale* appellat *Res similes*, seu *Res similes identificatas cum pluribus.* Deprehendit enim, non similitudinem.

Essen-

Essentialem tantum fundamentum esse Universalium, sed & per eam Universalia id esse, quod sunt. Sed *identificationis* mentione haud opus fuisset. Nam res naturâ similes esse, aut identificari idem est. Atq; ita lustratis definitionibus, cum quibus plerâqve ceterorum coincidunt, id puto quodammodo patebit, quod ab initio propositum nobis fuit, sc. luculentius à nobis & clarius Universalis naturam traditam esse, eaq; quæ ab aliis vel minùs aptè, vel certè obscurius indicata, simplici-ori quodam & faciliori conceptu adumbrata esse. Id quod collatis ceteris definitionibus cum nostra facile patere posse existimamus, & nunc luculentius in consecutariis ipsis patebit.

SECT. III.
Consecutiva.

SUMMARIA.

- §. I. *Universalis Logici deductio ex Metaphysico, ut & Natura Generis, Speciei, Differentiæ, Proprii, Accidentis inde explicata.*
- §. II. *Genus Hominis: Substantia intellectualis, hinc arcessitum.*
- §. III. *Natura Singularium per Naturam Universalium illustrata.*
- §. IV. *Cur Deus Ens singularissimum, nec Natura divina ratione trium personarum Universale sit, exinde deductum.*
- §. V. *Quomodo Universalia sint Entia realia?*
- §. VI. *Quomodo perpetua, & Universales propositiones aeterna veritatis sint, ex eodem fonte explicatum.*

§. I.
Nunc hætenus exposita ad usum traducamus, ostendamusqve, quomodo ex natura Universalis Metaphysici hac ratione explicati, ea quæ apud Scholasticos ceterosq; Philosophorum fusè & intricatè sæpissimè tradita sunt: unde & *spinosas quæstiones de Universalibus* vocat Keckerm. *in Syst. Syst. Log. L. I. c. 3.* quàm luculentissimè fluant, & nullo quasi labore colligi possint. Hinc enim constat de fun-
B 3 damen-

damento *Universalis Logici*, quod Arist. 7. Met. c. 13. r. 45 definit, quod suapte natura de multis predicari aptum est. Si enim quæras, cur universalia Logica apta sint predicari de multis, nihil aliud responderi potest, quam quia multis illis naturâ suâ similitudo quædam inest, quæ vel obinde quia illis inest, predicari etiam & dici de illis rectissimè potest. Sic de omnibus individuis humanis nullam aliam ob causam dici potest & predicari, quod homines sint, quam quia omnes naturâ sua similitudinem quædam habent, quæ si in iis non reperiretur, nec dici de iis potuisset: cum dici præsupponat inesse, ut passim Philosophi inculcant. Hinc & iudicium ferri potest, de fundamento & natura quinq; Prædicabilium Porphyrianorum Genus enim, *Logicum* scilicet de pluribus specie differentiis predicatur in quid. Quia in illis, specie licet differant, similitudo tamen, & essentialis quidem ac quidditativa remanet, ob quam & quidditative de his predicari genus potest. Ita *bos* & *canis* specie differunt quidem, at in natura & essentiali similitudine animalis conveniunt utriusque, quam ob convenientiam, tam de *bove*, quam de *cane* dici rectissimè potest: quod sint *animalia*. Eadem essentialis similitudo, quæ generi respectu specie differentium, speciei respectu numero differentium seu individuorum competit, & ob hanc predicari de iisdem potest. Ita *homo* de *Petro* & *Paulo* rectè dicitur, quia utriusque essentialem similitudinem inter se quoad humanâ naturâ habent. Ex eodem fonte *Differentia* natura perspicui accuratissimè potest. Hanc enim vulgò ajunt esse, quæ genus ad constituendam speciem determinet, & de suo subjecto predicetur in quale quid. Ratio verò, cur differentia genus ad speciem constituendam determinare, & de suo subjecto in quale quid predicari possit, nulla alia est, quam dissimilitudo & discordia essentialis, quam differentia assignat, quæ hæc res ab omnibus aliis dissentiat. Undè scitè Fr. Abra de Raconis in *Summa Philos. Log. Tr. I. c. IV. S. III Qu. II.* Genera Concordiæ, differentias discordiæ templo comparat. Hinc enim differentia determinare genus ad certam speciem potest, quia illud dicit & indicat, quod species illa præcisè cum nullo altero com-

com-

commune & simile habet. Unde si quærat *qualis res illa sit*, seu de conceptu, quo res illa dissimilis sit omnibus aliis, & ab his differat, nõ aliter quàm per differentiam responderi potest. Idem in *proprio* obtinet, quod quia dissimilitudinem rerum, licet essentiam illarum consequentem tantam, dicit, etiam in *quale quid* prædicari potest, atque de iis affirmari, quales res istæ sint, quomodo comparatæ, ut ab omnibus itidem distinguantur. Denique & *Accidentis* natura illustrari ex hac definitione universalis potest; licet enim in *Accidente* non dissimilitudo essentialis & necessaria, sed tantum extraessentialis & contingens sit. Revera tamen dissimilitudo quædam inter *hominem doctum & indoctum*, inter *hominem bonum & malum* est, ob quam ad quæstionem *qualis ille homo sit*, *accidentariò* quidem, at verè tamen, responderetur. Homo ille est doctus, indoctus, &c.

§. II.

Ex explicata à nobis natura Universalis elici etiam eleganter potest: quod vulgò recepta definitio hominis, *Homo est animal rationale* minùs quadret, nec animal sed substantia intellectualis sit Genus hominis. Cum enim omnis *est* universalis, adeoq; & Generis ratio in similitudine naturæ consistat, ut præced. Sect. exposuimus. Genus hoc Deus ipse insinuavit, dum se hominem ad similitudinem & imaginem suam condidisse, *Gen. I. v. 26.* asserit. Cum igitur Deus substantia intellectualis sit, homo verò similitudinem naturæ cū Deo, ipso Deo teste, habeat, genus ejus omninò erit Substantia intellectualis, quod genus cum Deo & angelis homo commune habet. At in eo ab utrisque differt, seu dissimilitudinem naturæ ab utrisq; habet, quod sit Substantia *intellectualis corpori alligata*. Licet enim & secunda Deitatis persona humanam naturam, atque ita & corpus assumserit, & angeli quandoque in corporibus apparuerint: diversissimam tamen in his rationem esse, ex Theologorum scriptis luculentissimè patet.

§. III.

Ex hoc ipso apparet etiam, in quo Natura *Singularis* consistat, scil. in absentia similitudinis plurium. Quod ideo *est* *singulare*

lare dicitur, quasi separatum & similitudine illa per se destitutum, & individuum, quia suam naturam, quâ tale est, in alia sibi similia dividere seu multiplicare non potest. Conditiones etiam individuantes, & Hæcceitas, ut barbaro termino appellant, hoc vel illud individuum affringunt, ut quia in istis conditionibus individuantibus, & Hæcceitate illa neminem sibi similem habet, nec Universale, sed singulare fit. Idem nobiscum tradit Bertlingius, in Seminario Transnat. Philos. Tr. III. c. II. Purct. III. §. 6. cum ait: *Conceptus singularis fundamentum in re esse, rerum existentium dissimilitudinem, hanc enim ubi intellectus clarè & adequatè penetrat, res ut existunt, adequatè cognoscit, hoc est ut singulares, quod fieri solet, quando pro ratione nostræ cognitionis res ipsas sibi representat in ordine ad omnia predicata & connotata, & propria & communia, quæ propria hoc versu exponi vulgò solent:*

Forma, figura, locus, tempus, stirps, patria, nomen

Propria sunt septem, quæ non habent unus & alter.

Et omnino vix reperies homines, qui licet in quibusdam illorum, in omnibus conveniant. In reliquis verò rebus, forma, figura &c. res distinguunt: tum, si vel maximè similes sunt, tamen in eo unū singulare ab altero semper differt, quod una res non fit altera; adeoq; hac in parte certè aliqua semper inter illas dissimilitudo intercedet. Estq; hæc res tam liquida, ut non tantum in humanis aut aliis ejusmodi majoribus, ut ita dicam, individuis dissimilitudo talis appareat, quâ unum non fit alterum, sed externis etiam semper ita differant, ut in maxima etiam similitudine quadam v. gr. faciei, &c. semper tamen aliquid in uno invenitur quod in altero non existat. Imò inter tot folia ejusdem arboris, inter tot gramina ejusdem campi, quantacunq; etiam appareat similitudo, nunquam tamen tanta est, quin curiosus oculus dissimilitudinem aliquam singularium à se invicem annotare possit.

§. IV.

Ex constituta etiam natura Universalis colligi facilè potest, cur Deus Ens omnium singularissimum sit, quia non tantum, ut ceteræ species monadicæ, sol, luna, &c. unus est; Sed & ne
conci-

concipi quidem aliter potest, quàm unus. Cum repugnet, & contradictionem involvat, plura Entia summa & perfectissima dari, adeoque dari alia, quæ naturæ similitudinem cum Deo involvant. Et hæc quidem prærogativa Dei est omnium excellentissima. unde Numen in idolatras tantoperè iratum S. paginæ nobis proponunt, quia idololatræ idolis similitudinem cum summo illo Ente attribuunt. Et diaboli ac totum humanum genus, ob affectatam cum Summo Numine similitudinem naturæ, ejusdem rationis, punitum gravissimè est. Ex præsuppositis de natura Universalis concipi etiam potest multò distinctius, cur, quod passim asserunt, *Natura divina respectu trium personarum Universale non sit*: scil. quia quidem unum naturâ suâ simile pluribus universale dicit, sed divisim his inest & de iis prædicatur. At essentia divina & similitudo illa essentialis una numero est in tribus illis personis, ita ut *Pater, Filius, & Spiritus S. non sint tres Dii*, quemadmodum, *Petrus, Paulus & Johannes tres homines sunt*, sed quia unam & eandem numero essentiam, unam & eandem numero etiam similitudinem dicunt, hi tres, unus tantum ille Deus sunt, modo certè & similitudine, cui par alia in tota rerum natura non exstat, ut rectius sit hîc credere Deum esse talem qualem se revelavit: unum scil. in essentia, trinum in personis, quàm modum ejus indagari nimis subtiliter, quem si Deus voluisset ut sciremus, certè eundem & perspicuè revelâisset.

§ V.

Huc etiam referenda est, vexatissima quæstio, An Universalia sint Entia realia nec ne, de quibus variè disceptantes, autores jam tum S. I. §. I. notati, aliique tum Philosophorum, tum Scholasticorum passim, videri possunt. Statum controversiæ accuratissimè omnium exhibuisse videtur Löberus in *Fascic. Dissert. Log. D. II. §. 19. & seqq.* Qui quatuor Philosophorum sententias exhibet (1.) Nominalium, qui *Universalia tantum voces esse, & nihil præterea realitatis habere statuerint.* (2.) Jesuitarum plerorumq;: *qui Universalia esse in rerum natura ratione fundamenti, formaliter tamen non esse ante & citra mentis operationem,*

C

tionem,

tionem, judicent. (3.) Platonis & Platoniorum, qui asseruerint, esse quasdam naturas communes à rebus singularibus separatas, æternas, ad quarum similitudinem & exemplar deinde omnes res singulares formate sint, & per quas id sint quod sint, quas ideas vocaverit. (4.) Denique Joh. Bapt. Monlorii Trombetta, Franc. Abra de Raconis, Stablii ipsiusque Löberi sententia, quibus etiam accensendus B. Dn. Grebenitzius noster, ut ex cit. Diss. XI. Colleg. Metaph. §. 3. liquet. scil. Universalis verè realia esse, h. e. completè existere in rerum naturâ, ante & citra omnem mentis operationem, non quidem separata à singularibus, sed in & cum iis, cui & nos calculum adjicimus. Rationem hujus rei ex datâ à nobis definitione, descriptâque Naturæ & Universalis liquidò apparet, scil. quia similitudo illa naturæ in rebus nemine cogitante se exerit, seu quia singularia ante omnem mentis operationem similia inter se sunt. Qua de re Franc. Abra de Raconis in Sum. Philos. Log. Tr. I. Sect. II. qu. 2. Ante omnem operationem intellectus Petrus & Paulus magis inter se conveniunt, quàm Petrus & Bucephalus. Ergo à parte rei, & citra omnem operationem intellectus datur natura quaedam communis & Universalis in Petro & Paulo. Consequentia est rata. Si enim à parte rei non daretur natura communis, sed solum per intellectum, à parte rei nullo pacto convenirent Petrus & Paulus. Quia non possunt convenire, nisi in natura communi. Ideoq; non magis re ipsa conveniunt, quàm Petrus & Bucephalus. Antecedens verò ostenditur, à parte rei & citra omnem operationem intellectus minus differunt Petrus & Paulus quàm Petrus & Bucephalus. Ut quisq; per se satis intelligit. Nec quisquam est ex adversariis, qui non gravem sibi putaret injuriam illatam, si quis eum non magis ab equo & asino, quàm ab alio homine re ipsa differre assereret &c. Deniq; similitudo inter duos parietes albos est realis, atq; ideo convenit à parte rei, ante omnem operationem intellectus. Ergo datur à parte rei una albedo specie in istis duobus parietibus, in quâ conveniant & sint similes. Quia non possunt convenire & esse similes in duabus albedinibus, ut due sunt, ac proinde tantum, ut in unam speciem coalescunt. Ergo datur Natura communis & Universalis à parte rei ante omnem operationem intellectus

lectus. Ex quibus liquidò constat, quod quia & similitudo illa inter duo naturâ similia intercedens reale quid sit, & τὸ *Unum* seu universale conjunctionem singularium horum in uno, seu universali aliquo involvat, Universalia omninò dicto modo realia sint, conf. Plur. Grebenitzium, cit. loc. Löberum loc. cit. Eustachium à St. Paulo in *Philos. Quadrip.* & Monlorium de *Universal.* Sunt igitur Universalia non tantum in rerum natura ratione fundamenti, quod Jesuitæ voluerunt, sed & formaliter antè & citra operationem intellectus: quia antè & citra intellectus operationem similitudo illa inest rebus formaliter, & intellectus noster eam non infert rebus sed in rebus deprehensam cognoscit. Qua de re scitè Monlorius cit. loc. cap. 6. *Non propterea, quod nos vera putabamus te album esse, tu albus, sed propterea, quod tu albus, & nos, qui id enunciamus vera dicimus. Sic igitur non propterea quod mens refert hominem ad Socratem & ad ceteros homines, Socrates homo est, sed quia Socrates homo est, tum Plato & alii multi, mens commodè hominem ad multa refert.*

§. VI.

Denique natura hac Universalis demonstrata: apparet etiam; quomodo *Universalia*, quod ajunt, *perpetua, & Universales propositiones aeternae veritatis* sint. Perpetua enim tantum Universalia sunt, quia tamdiu durant, quamdiu singularia aliqua existunt, & his quamvis variè mutatis, ipsa licet in aliis singularibus constant & perdurant tamen; quia similitudo naturæ eadem manet. Sed si omnia individua extinguerentur, universalitas etiam actu periret. Nec posset similitudo amplius dici, si deessent, quibus similitudo illa inhaereret. Ideò & Universalia, ut §. *praced.* vidimus, *non sunt separata à singularibus, sed in & cum illis*: adeoque illis non existentibus nec existerent, & si illa perirent, & universalia perirent. Interea tamen essentias rerum aeternas dicimus, vel naturam, cujusque rei ab aeterno talem fuisse, qualis nunc est, v. gr. Homo est rationalis, aeternum verum fuit, sed hæc omnia in intellectu creantis, veluti rectè D. Thom, *1. P. Qu. X. Art. 3.*

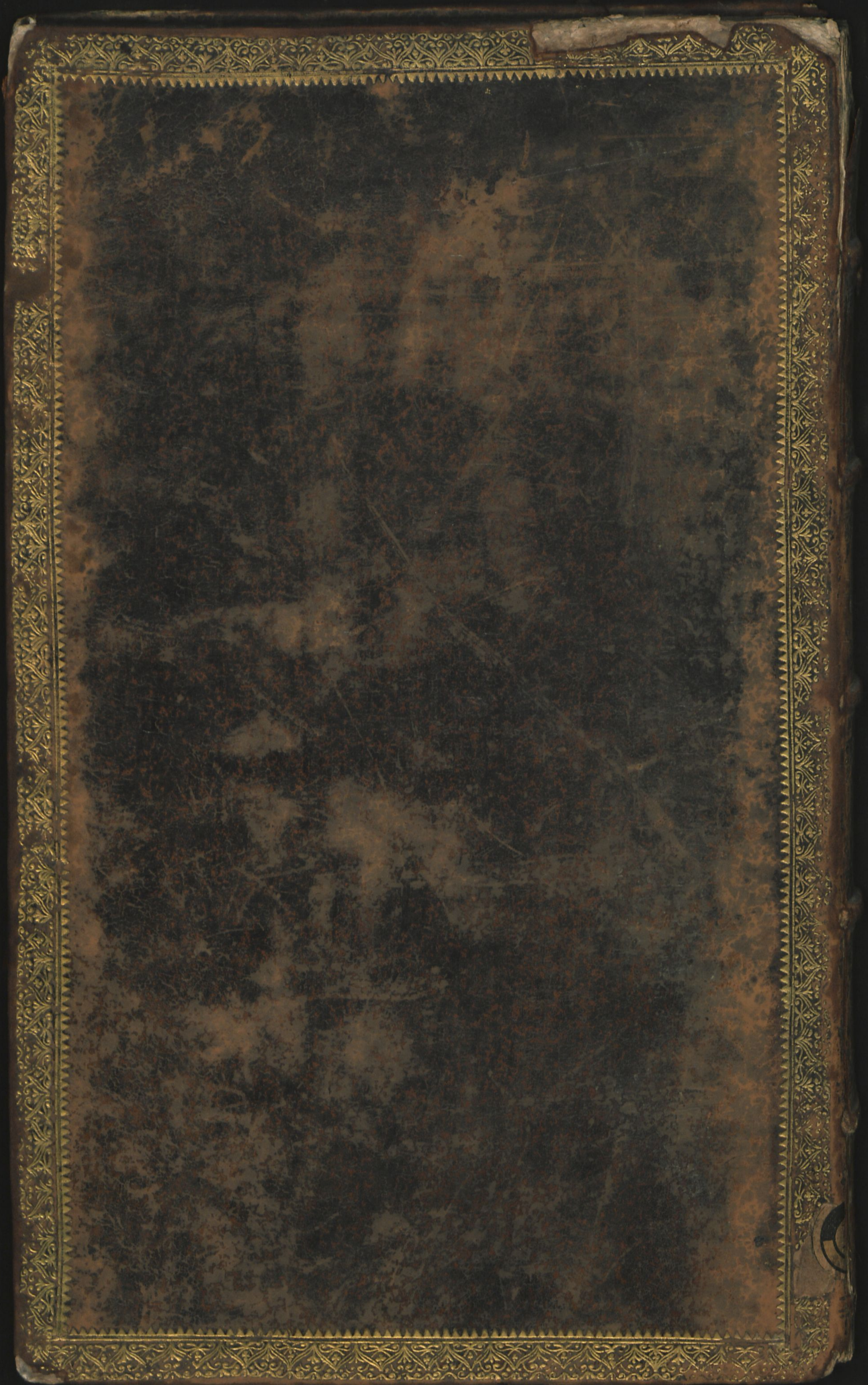
20 *Disputatio Metaphysica de Natura Universalis.*

*ad. 3. & de Potentia Qv. 3. art. 5. ad. 2. ubi ait: Quidditas creati
antequam esse habeat, nihil est nisi foris in intellectu creatis: ubi
non est creatum, sed creatrix natura.* Ac licet nulla creatura
ab æterno fuerit. individua singula tamen in intellectu divi-
no in ejusmodi similitudine combinata jam fuere, quæ in
tempore tandem in iisdem se proditura esset. Sic omnis Ho-
mo est rationalis, æternæ veritatis est. Contradictionem enim
involvit hominem esse, & illud non habere, per quod homo
homo est, rationem sc.; veluti & si homo rationem non habe-
ret, nec homo esset. Ab æterno igitur veræ sunt, quia simi-
litudinem essentialem ab æterno habuerunt, & erunt semper
veræ, quia licet singularia pereant, veritas tamen harum con-
stabit; ita licet homines omnes intereant semper tamen ma-
nebit verum: Omnem hominem rationalem; licet nullus
amplius homo existat. Quia statim ubi iterum existere ali-
quis incipit, iterum verum erit, eum hominem esse ra-
tionalem, quia natura humana necessario rationem invol-
vit, & hac deficiente natura humana quoque deficit. At-
que hæc etiam de universalibus dicta sunt. Tu verò B.L.
faveas porrò conatibus nostris, atque ita velim statuas, nos
favore tuo excitatos, modò rerum nostrarum ratio id permi-
serit, hoc porrò operam daturus sedulò, ut quæ ab aliis fusè
& implicatè tradita sunt succincta. quadam brevitate & per-
spicuis quibusdam conceptibus allatis porrò enodemus.

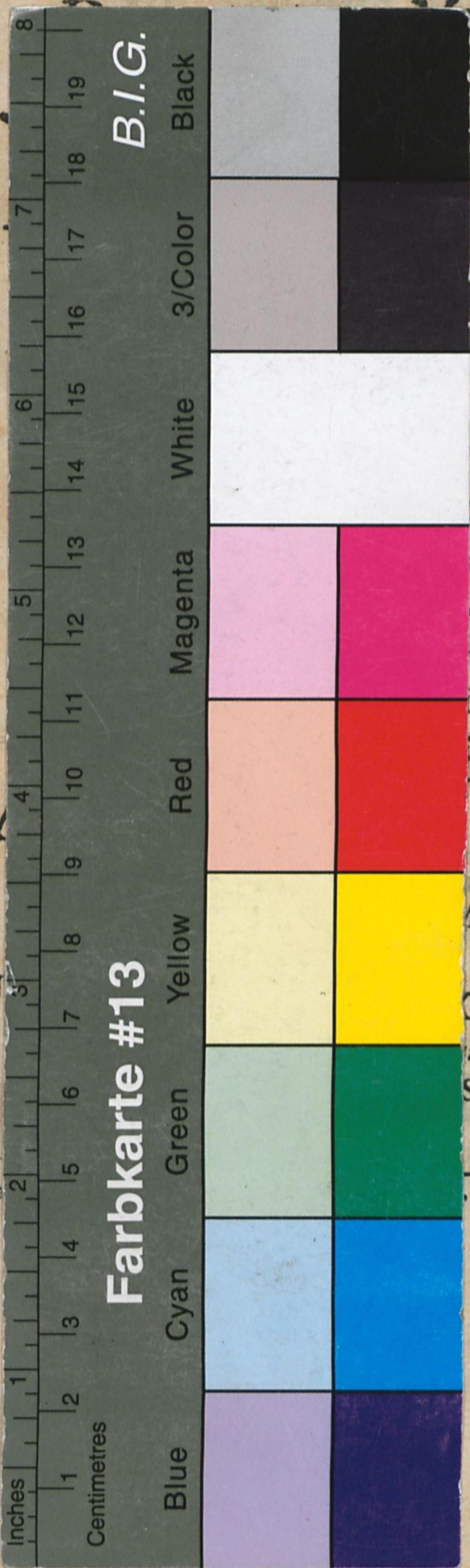
SOLI DEO SIT GLORIA.

1

...ETAPHYSICA,
JURA
SALIS,
 ...ter annuente,
ate Philosoph.
n est, Academia,
 ...orum Majori,
 ...subjicit,
 ...
ESENFELD,
 ...IS,
 ...MAGISTER,
 ...NTE
CO BÖCKER,
 ...rt.
 ...Studiofo,
 ...M DC XCI.
 ...COEPELII, Acad. Typogr.

